

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

közbenső ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.522/2021/4.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Dr. Pap Gábor ügyvéd

Az alperesek: ... I. rendű

... II. rendű

Az alperesek képviselői: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Stanka István ügyvéd) I. rendűért

Pencz Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pencz János ügyvéd) II. rendűért

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Törvényszék 2.Pf.20.582/2021/9. számú közbenső ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Járásbíróság 24.P.22.278/2020/10. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy az I. rendű alperes az általa megfizetett 504.222 (ötszáznégyezer-kétszázhuszonkettő) forint illetékből 434.222 (négy százharmincnégyezer-kétszázhuszonkét) forint felülvizsgálati eljárási illeték visszatérítését kérheti.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2006. december 27-én az I. rendű alperes írásban tájékoztatta a felperest a deviza alapú kölcsönszerződés kockázatáról. Ez a kockázatfeltáró nyilatkozat egyebek mellett tartalmazta: „a devizában nyújtott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél a kamat és az árfolyamváltozások hatásaként a deviza alapú kölcsönök havi törlesztőrészelete a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. A törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (adott havi törlesztőrészlet csökken) és kedvezőtlenül (adott havi törlesztőrészlet növekszik) is érintheti az ügyfelet. Amikor a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal/euróval szemben (vagyis 1 svájci frankért/euróért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet növekszik. Amikor viszont a forint árfolyama erősödik a svájci frankkal/euróval szemben (vagyis 1 svájci frankért/euróért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet csökken. A devizakölcsönök kamatait a deviza kamatok ingadozása is befolyásolhatja”. A tájékoztató ismeretében a felperes akként nyilatkozott, hogy a kockázatokat megismerte, a nyilatkozatban foglaltakat megértette, azokat tudomásul vette. Kijelentette, hogy a devizakölcsön szerződést ezen adatok teljeskörű ismeretében köti meg.

[2] 2007. január 31-én a felperes az I. rendű alperessel deviza alapú kölcsön és jelzálogszerződést kötött. A szerződés II.8.11. pontjában rögzítették, hogy az adós tudomásul veszi, hogy a kölcsön igénybevételevel együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatokat teljes mértékben maga viseli. A Bank fenntartja annak jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása – a Bank megítélése szerint – veszélyezteti az adós kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintra átváltsa, és az átváltás napjától a mindenkori kondíciós listájában meghirdetett, a jelen kölcsön céljának és típusának megfelelő forint kamatláb és kezelési/előtörlesztési díj mérték alapján számítsa ki a kamatot és a kezelési/előtörlesztési díjat.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[3] A felperes módosított keresetében a perbeli kölcsön és jelzálogszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte és annak jogkövetkezményeként annak megállapítását, hogy 5.042.224 forinttal tartozik a II. rendű alperesnek. Állította, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás és szerződéses rendelkezések nem világosak, nem egyértelműek, az alapján azt gondolhatta, hogy jelentős mértékű árfolyamingadozás nem fog bekövetkezni, ezért a szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdése alapján érvénytelen.

[4] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

[5] A II. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú ítélet és a másodfokú közbenső ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a perbeli szerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezése és a külön íven szövegezett és aláírt tájékoztatás megfelelt az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) és a Kúria vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak, azok alapján a felperesnek mint észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, annak nincs felső határa és az a fizetési kötelezettségére is kedvezőtlen módon hathat.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés és azt biztosító jelzálogszerződés érvénytelen. A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: a felperes a tájékoztatóból felismerhette, hogy az árfolyamkockázat őt terheli. Arra azonban nem volt benne utalás, hogy az árfolyamváltozás, ezen keresztül az árfolyamkockázat jelentős mértékű lenne, annak nincsen felső határa, továbbá, hogy az gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat a fogyasztó számára, amennyiben a jövedelmi, vagyoni viszonyainak változása a nagymértékű árfolyamváltozással nem tud lépést tartani. Erre vonatkozó felhívást, figyelmeztetést sem a kockázatfeltáró nyilatkozat, sem a szerződés nem tartalmazott. Mindebből következően a felperes a tájékoztatás tartalma alapján nem tudta felmérni az árfolyamkockázat gazdasági következményeit, így nem tudta felismerni, hogy a kölcsön visszafizetése akár rendkívüli gazdasági terhet is jelenthet számára. Mindebből következően, mivel az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó általános szerződési feltétel az erre vonatkozó teljes körű tájékoztatás hiánya miatt tisztességtelen, ezért a felperes helyesen hivatkozott arra, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján érvénytelen.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[8] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős közbenső ítélet az rPtk. 209. § (1) bekezdésébe és 209/A. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő, illetve jogkérdésben indokolatlanul tért el a Kúria korábbi határozataitól. A kölcsönszerződés II.8.8. pontja (helyesen: II.8.11. pontja) és a külön íven szövegezett és aláírt tájékoztatás egyértelmű és világos figyelmeztetést tartalmaz arra nézve,

hogy az árfolyamváltozás valós, annak kedvezőtlen változása pedig olyan mértékű és súlyú is lehet, amely már a kölcsöntörlesztési képességét is veszélyeztető rendkívüli anyagi megterhelést jelenthet a felperes számára. Hivatkozott arra is, hogy a Kúria a Gfv.VII.30.270/2019/6. számú ítéletével (valamint a Gfv.VII.30.356/2019/11. számú részítéletével és a Gfv.VII.30.208/2019/8. számú ítéletével) a jelen perbelivel tartalmában azonos alperesi kockázatfeltárást értékelve azt világosnak és érthetőnek találta, ezért a szerződést nem minősítette tisztességtelennek. Utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság által közbenső ítéletének meghozatalakor figyelembe vett Kúria Gfv.I.30.262/2020/20. számú végzésével szemben jogegységi panaszt terjesztett elő.

[9] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[10] A II. rendű alperes a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A Kúria a jogerős közbenső ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[12] A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rPtk. 209. § (1) bekezdés és 209/A § (2) bekezdése értelmezése körében iránymutató, kötelező tartalmú 2/2014. polgári jogegységi határozatban (a továbbiakban: PJE határozat) foglaltak értelmében, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés érvénytelen.

[13] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában (a továbbiakban: JPE határozat) – az EUB határozataira is figyelemmel – azt az elvi tartalmú döntést hozta, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás, ha az átlagosan tájékozott észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet. Rendelkezett arról is, hogy a Kúria bármely határozatának ezzel (a JPE határozatban elfogadott értelmezéssel) ellentétes jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható.

[14] A Kúria egyértelmű joggyakorlata szerint nem felel meg a tisztességes tájékoztatás követelményének az, ha a szerződés különböző rendelkezéseiből csak kikövetkeztethető az árfolyamkockázat fogyasztóra gyakorolt gazdasági következménye (Kúria Gfv.VI.30.074/2020/6., Gfv.VI.30.330/2020/8., Gfv.VI.30.366/2021/12.). Ez a megállapítás

igaz a kockázatteltáró nyilatkozat tartalmára is. A JPE határozat által megfogalmazott jogértelmezési mércéből az következik, hogy nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének az a tájékoztatás, amelyből az átlagosan tájékozott fogyasztó számára az ugyan érthető, miszerint az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, de az nem, hogy ez akár jelentősen megemelheti fizetési kötelezettségeit, és amely lényegében (csak) arra terjedt ki, hogy az árfolyam a fogyasztó javára és terhére is változhat (Kúria Gfv.VII.30.315/2020/5.), mert ez nem elegendő arra, hogy az átlagosan tájékozott fogyasztó megalapozott döntést hozzon.

[15] A perbeli kockázatteltáró nyilatkozat bár kétségtelenül elmagyarázza, hogy mit kell érteni deviza alapú hitel alatt (a kölcsön összege nem forintban, hanem valamely más pénznemben kerül meghatározásra, és a futamidő alatt a tartozás nyilvántartása is ebben a pénznemben történik) és kitér mind az árfolyamrésznek, mind a nemzetközi kamatok változásának árfolyamváltozástól független fizetési kötelezettséget befolyásoló hatására, azonban az árfolyamváltozástól eredő kockázatra vonatkozóan csak annyit tartalmaz, hogy „amikor a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal szemben, akkor a törlesztőrészlet növekszik”.

[16] Konkrétan az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tehát lényegében annyit tartalmaz, hogy az árfolyamváltozás hatással van a fogyasztó fizetési kötelezettségének a mértékére, ami ezáltal csökkenhet vagy nőhet. Nem tartalmaz ennél több információt a szerződés II.8.11. pontja sem, amely az árfolyamok kedvezőtlen változása esetén teszi a fogyasztóval szerződő fél, a bank számára lehetővé annak egyoldalú megítélését, hogy az adós kölcsöntörlesztési képessége veszélybe kerül-e, és ez esetben – szintén egyoldalúan – biztosítja a kölcsöntartozás forintba átváltásának lehetőségét. E tájékoztatás nem hívja fel a fogyasztó figyelmét az általa vállalt reális és az anyagi, gazdasági helyzetét adott esetben súlyosan hátrányosan érintő kockázatra.

[17] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Kúria Gfv.VII.30.270/2019/6. és Gfv.VII.30.208/2019/8. számú ítéletére, valamint Gfv.VII.30.356/2019/11. számú részítéletére, amelyekben a jelen perbelivel tartalmában azonos alperesi kockázatteltárást értékelve azt világosnak és érthetőnek találta, ezért a szerződést nem minősítette tisztességtelennek. A Kúria rögzíti: e hivatkozott határozatok a fenti JPE határozat előtt került kihirdetésre, azok tartalmilag ellentétes a JPE jogértelmezésével, ezért kötelező erejüként már nem hivatkozhatók {amit a jelen per I. rendű alperese által a Kúria Gfv.I.30.262/2020/20. számú végzése ellen előterjesztett jogegységi panasz eljárásban a Kúria a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozat [10] pontjában a Gfv.VII.30.270/2019/6. számú határozattal kapcsolatosan meg is erősített; és hasonló megállapítás tehető a Kúria BHGY-ban közzé nem tett Gfv.VII.30.356/2019/11. számú részítéletének és a Gfv.VII.30.208/2019/8. számú ítéletének az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatos jogértelmezéséről}.

[18] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogszabályoknak megfelelő jogerős közbenső ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[19] A felülvizsgálati eljárásban a felperesnek és a II. rendű alperesnek felszámított költsége nem merült fel, ezért arról a Kúria a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján nem határozott.

[20] Az I. rendű alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján az általa megfizetett 504.222 forint illetékből a szükségtelenül lerótt 434.222 forintot visszaigényelheti az adóhatóságtól.

[21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[22] A közbenső ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[23] 1959. évi IV. törvény 209. § (1) bekezdés

[24] 2/2014 PJE határozat

[25] 60.015/2021/15. JPE határozat

[26] Gfv.VI.30.480/2021/5.; Gfv.VI.30.074/2020/6.; Gfv.VI.30.330/2020/8.;
Gfv.VII.30.315/2020/5.

A döntés elvi tartalma

[27] Nem megfelelő az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor, ha abból világosan és egyértelműen nem ismerhetők fel az árfolyamkockázat gazdasági következményei.

Budapest, 2022. június 14.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András s.k. előadó bíró,
Dr. Farkas Attila s.k. bíró

A kiadmány

hitelélül:

S.K.
ügyintéző

bírósági

